

ועקרבים

בחוריישיבה מרוד גורר הביתה את מכונית-התפירה המעוקלת, אחרי ששילם את חובו לעיריה. מכונית-התפירה (מימין) היא אמצ'ה-הפר-נסה של אשתו. במרכז נראית עקרת-הבית רחל רוזנטל בזעם אחרי ידו של הפקח

חוץ מזה, לא הצליחו גם לגלות פקח מתאים לעיקול. בתום משאומתן, הגיע הגובה לדי הסכס: זילברברג שילם שלושים לירות.

הפקחים עזבו את הדירה, הדלת נסגרה אחריהם בחבטה.

★ ★ ★

„מה זה ניקוד?”

ב ערי איננו בבית, תבואו פעם אחרת. השיבה רחל רוזנטל. במשפט זה קיומה לסיים את הביקור הבלתי-נעים. תקוהה נכונה, לפני שהספיקה ל-גיף את הדלת בפני הפקח, היתה כל ה-חבורה בפנים. מה? אנחנו חייבים לכם מסים? לא ייתכן, בעלי הלך הבוקר לעיריה לשלם.

אך הסבר לא התקבל על דעתו של הפקח. צלצול טלפוני מהדירה הסמוכה אישר שאיש לא בא לעיריה לשלם את החוב. אתם יכולים לעשות מה שאתם רוצים, לי אין כסף! הכריוה רחל סופית ובהחלטיות, הפקחים לא חיכו להזמנה נוספת. בפה קמוץ, כשאגרופיה על מותניה, הביטה רחל, זקנה לבנת-שיער וקמוטת-פנים, על הפקחים שהדביקו תו עיקול על מקלט ר.ק.א. באותו הזמן עקבה אחרי התו שהודבק על מכונית-תפירה מסוג זינגר.

הסערה התחוללה ברגע בו העמיסו הפקחים את החפצים המוצרמים על כתפיהם, התכוננו לעזוב את הדירה. „לאן אתם לוקחים את זה?” התרתחה עקרת-הבית ה-מופתעת.

„למחסן העיריה, גברתי, השיב לה ה-מעקל;

„אבל כשבאים לעשות ניקול, לא לוקחים את החפצים מהבית, מילמלה האשה.

„הפעם זה עיקול עם החרמה, גברתי. אני לא יודעת מה זה החרמה, אני יודעת שניקול זה נשאר בבית. החרמה אני לא מסכימה!”

הפקח הושיט לה פנקס קבלות. „גא לחתום כאן, תוכלו לקבל את החפצים לאחר תשלום החוב.”

רחל הביטה בפקח, בשוטר, במכשיר-הרדיו המעוקל, גרפה את חטמה והכריזה: „אני לא חותמת.”

„אם לא תחתמי ניקח גם את מכונית-הכביסה!” צעק הפקח, ופנה לעבר המטבח. היה זה הקש ששבר את גבה של רחל. בוינוק אקרוכטי שנגד את גילה (55), הת-יצבה בין המעקל ובין המכונית.

„זה לא שלי! זה קניתי בשביל הבן שלי. מה זה סה, גסטפוז?”

„בבקשה לחתום גברתי, השיב הפקח והושיט לה את הפנקס.

רחל ניסתה גסיון אחרון. היא חלצה מעל רגלה נעל, דחסה את הסוליה ה-פרומה אל מתחת לחטמו של הפקח. „אין אתה לא מכין? הנה בזה אני הולכת. כל הכסף שלנו נסע לעיריה, ואני הולכת לי בגול.”

מכנסי עבודה, אשר חור גדול נפער

את רכושו המותרם, היה עליו תחילה לשלם שש לירות לגזברות העיריה, כדמי-אחסנת חפציו.

העיריה הודיעה בתחילת המיבצע כי פקחיה יבקרו רק בביתם של משתמטים מועדים, החייבים 70 לירות ומעלה. בעלי חובות קטנים לא יוסדרו. אולם בשכונות העוני של ירושלים אין תושבים רבים שהם בעלי 70 לירות ומעלה. אפילו לא ווב של 70 לירות ומעלה. הפקחים עיקלו רהיטים עבור חובות של 40, 30 ואפילו 20 לירות.

★ ★ ★

מגורי הלווייתנים

אם לאזרח הקטן לא היה מיפלט מביקורי-הבית, ישבו אורחים רבים אחרים ללא כל דאגה. לא מפני שלא היו חייבים כסף לעיריה. להיפך, חובר-תיהם הגיעו לסכומים רציניים הרבה יותר מאלה של תושבי כרם אברהם או מחנה-יהודה.

סגן ראש-העיר, רחמים כלנתאר, למשל, חייב עד היום 600 לירות במסים עירו-מיים. הפקחים לא ביקרו בביתו.

פקידי-עיריה בכירים, שתפקידם היה ל-נהל את מסע השוט, לא יכלו להתאפק, התמרקרו בגלוי על איה-צדק. אולם אבר-בסטון הצביע בגאווה על הסכום שנגבה תוך שבועיים בדרך זו: 2500 ל"י, עליה של 130% לעומת הכנסות החודש המקביל בשנה שעברה.

אילו רצה, יכול היה סגן גזבר-העיר לספר על מספר אחר: סעיף ההוצאות ל-קבלות-פנים ותכסים של עיריית ירושלים, המסתכם ב-18 אלף לירות לשנה השוספת.

לא פחות חשובה מאשר ראש-העיר גר-שון אגרון.

★ ★ ★

שכונות העוני

אין שום ספק כי עיריה רשאית לג-בות מאזרחיה את המסים המגיעים לה. אולם זוהי עיסקה של הסכס-הרדיו: האזרח משלם את מסיו, כדי שהעיריה תספק לו את השירותים החיוניים הרדר-שים לו, כגון ניקוי רחובות והצרות, אספקת מים, חינוך ילדיו ותמיכה בנצ-רכים.

במקרים מסוימים, יכולה העיריה להש-תמש באמצעים משפטיים ומנהליים, שהוג-דרו עליידי החוק, כדי לאלץ את האזרח המתחמק לפרוע את המגיע ממנו. אולם משם ועד להכרות מלחמת-סחיטה, בשם המביש של „מיבצע מקל”, פעורה תהום של זילזול במשלם המסים ובזכויותיו ה-אזרחיות.

אך לא רק השם מסריח בפרשה זו.

בשכונות-העוני חדרו הפקחים-המעקלים לבתיהם של אזרחים חסרי-יכולת, הוציאו משם רהיטים, כלריבית או אפילו מכוונת-תפירה ששימשו מקור פרנסה. הם הופיעו בשעות שהבעל נעדר מביתו, והאשה לא ידעה מה רוצים ממנה.

היו גם מקרים כמו מקרהו של אריה יצחק, מרחוב החבצלת. בבית יצחק מצאו הפקחים רק את אמו הזקנה. היא ביקשה שיחזרו כשבנה יהיה בבית, הודיעה כי, עד כמה שידוע לה, כבר סולקו כל ה-חובות לעיריה. הפקחים דחפו אותה הצי-דה, החרימו מקלט-רדיו. מאוחר יותר הסי-תבר כי אכן צדקה הזקנה: אריה יצחק לא היה חייב מאומה. אולם כדי להוציא

באחריהם, גויסו גם הם למלאכת השכנוע. לשוא. רחל רוזנטל נאלצה לחתום. צלצול טלפון הועיק את מכונית-המשא, הרדיו והמכונית הוטענו עליה. הגברת רוזנטל גש-ארה עומדת בפתח, כשהיא מקללת במלוא פיה את המכונית המתרחקת ונושאת עמה את מקלט-הרדיו ומכונית-התפירה.

★ ★ ★

חיבוק לפרסומת

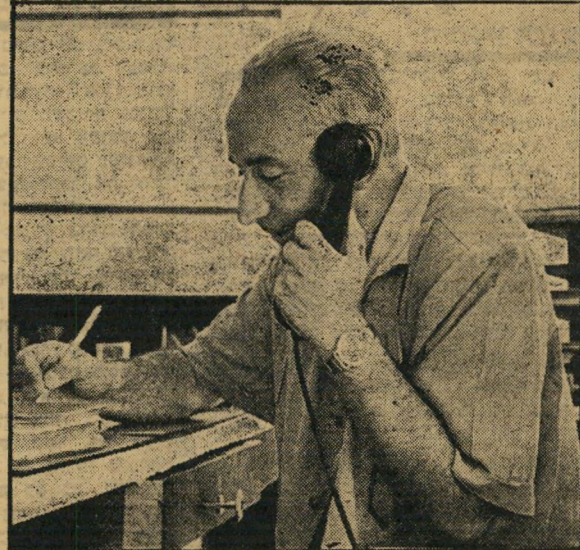
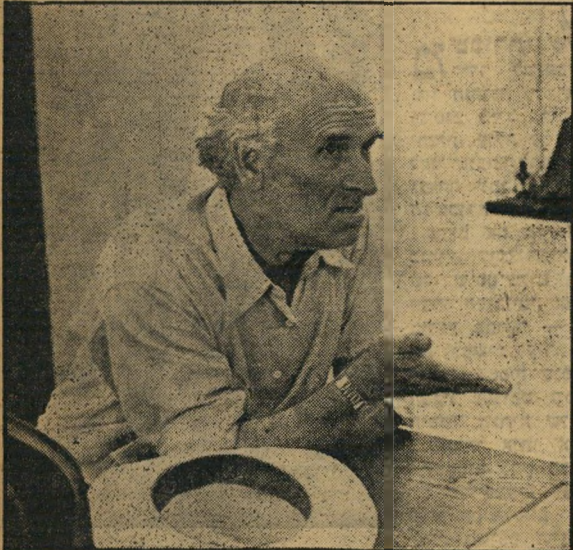
החוליה הבאה בה נתקלה מכונית-ההיילים של אופיר נכנסה למלון-המלכים. החייב היה דוד ארדי, בעל המלון. החוב נראה פעוט. 100 לירות בסך-הכול.

ארדי חשב את עצמו מחוסן בפני ביקורי-גובים, על כן לא הגיב על ההתראות ששלחו לו. עתה בישר לו הפקח שעליו לשלם, או להיפרד מאחד השטיחים הפרסוים המרפדים את רצפת דירתו, בקומה השניה של בית-המלון.

ארדי העיף מבט בשטיח, הציץ בגובה ובשוטר שהתרחחו בכורסות הנוחות, ו-השמיע משפט קצר אחד: „עלי להתיעץ עם העורך-דין שלי.”

„אני מצטער, אתה חייב מאה לירות!” השיב הפקח. ארדי התמתח בכורסה, שילב ידיו, הרהר במשך כמה דקות. השתררה דומיה מעיקה. הפקח התכופף והתחיל לב-דוק את השטיח ברצינות מקצועית. הב-דיקה הופסקה באמצע: ארדי שלה מכיסו פנקס ציקים, חתם מיד על המתאה לפי-קודת העיריה.

בחוף, על קיר בית-המלון, התנוסס צי-לום-פרסומת של דויד ארדי, יושב ביי-ידיות בבאר של בית-המלון, עם אישיות

אזרח קשיש שבא להסדיר את תשלום המס לעיריה. כאשר הופיעו הפקחים בביתו, סירבו להאמין לאשתו כי אכן יצא לעיריה לשם סילוק חובו. עיקלו חפצים בדירתו, גילו את טעותם רק במאוחר.

אברהם מריני, סגן גזבר העיריה (מימין) הוא האיש אשר יזם את המיבצע ב-היותו ידוע כ„בעל המקל”, נקרא המיבצע „מיבצע מקל”. משמאל:

יד מול יד